

СТАНОВИЩЕ

на

Доц. д-р Марио Петров Милков, д.м.

Ръководител Катедра „Дентално материалознание и пропедевтика на протетичната дентална медицина“, Факултет по Дентална медицина, Медицински университет-Варна, хабилитиран в Професионално направление 7.1. Медицина, Медицински университет – Варна, определен за член на Научно жури за присъждане на ОНС „доктор“

Относно:

Защита на дисертационен труд от **д-р Гургана Диянова Сливовска**, зачислена като докторант в самостоятелна форма на обучение, съгласно заповед на Ректора на МУ-Варна №Р-109-97/12.04.2017г. на тема: „Влияние на хроничните възпалителни процеси на зъбите върху мукоцилиарния транспорт на лигавицата на максиларния синус“ за придобиване на научна степен „доктор“ в Област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, Професионално направление 7.2. Стоматология и Научна специалност „Хирургична стоматология“.

Научен ръководител на докторанта: проф. д-р Тихомир Георгиев, д.м.н., доц. д-р Марио Милков, д.м.

Данни за кандидата:

Д-р Гургана Диянова Сливовска е родена на 06.05.1986г. в гр. Бургас, Република България. През 2011 г. се дипломира като магистър-лекар по дентална медицина във Факултет Дентална медицина при Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна. В периода м. октомври 2011г.-2013г. е хоноруван асистент към Катедра „ОЛЧХ и СОД“, ФДМ-Варна. В периода 2012-2013г. е ординатор към Клиника по ОЛЧХ, УМБАЛ „Св. Марина“-Варна. От 2013г. е редовен асистент в Катедра „ОЛЧХ и СОД“ (в момента Катедра „Орална хирургия“), Факултет Дентална медицина, Медицински университет – Варна. От м. август 2020 г. д-р Сливовска е с признати права по специалността „Орална хирургия“. През 2017г. е зачислена като

докторант в самостоятелна форма на обучение към Катедра „Орална хирургия“, ФДМ-Варна, Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна.

Актуалност и структура на дисертационния труд

Дисертационният труд е структуриран правилно, написан на 174 страници, от които: Съдържание – 1 стр., Използвани съкращения – 1 стр., Въведение – 3 стр., Литературен обзор – 30 стр., Цели и задачи – 1 стр., Материали и методи – 17 стр., Резултати – 98 стр., Обсъждане – 5 стр., Изводи – 1 стр., Приноси – 1 стр., Публикации и научни съобщения, свързани с дисертационния труд – 1 стр., Библиография – 14 стр. Трудът е онагледен с 32 хистограми, 137 таблици, 17 графики и 12 изображения. Приносите са 7 на брой. Литературната справка включва 169 литературни източника на латиница. Изложението е представено ясно и стегнато в много добър научен стил.

Актуалността на разработената тема е защитена в подробния и аналитичен литературен обзор, който е достатъчен по обем и тематично съответства на поставените задачи. Представени са актуалните към момента разработки в областта. Анализирани са научната литература относно рисковите фактори, диагностиката, лечението и качеството на живот при пациенти със заболявания в областта на оралната хирургия и оториноларингологията.

Анализът на литературния обзор в предоставения дисертационен труд е актуален и са включени достатъчно количество съвременни автори, третиращи проблемите, свързани със задачите на дисертационния труд.

Заклучението ми е, че д-р Сливовска е отлично запозната с проблематиката.

Целта е формулирана точно и ясно. Чрез нея дисертантката дава основните насоки на своя изследователски труд, а именно - да се изучат особеностите на метаболизма на лигавицата на максиларния синус в норма и при различни хронични възпалителни процеси от одонтогенен произход.

Изпълнението на целта е постигнато чрез три (3) основни задачи, за осъществяването на които са използвани съвременни диагностични, клинични, социологически и статистически методи.

Считам, че определените задачи отговарят изцяло на тематиката на дисертационния труд и са достатъчни за постигане на поставената научна цел на изследването.

Материалите и методите са достатъчни за извеждането на достоверни и репрезентативни резултати.

Проучването е одобрено от Комисията по етика на научните изследвания (КЕНИ) на МУ-Варна - протокол 93/21.05.2020г.

Обект на изследване по задача 1.1 са 536 СВСТ-изображения на горна челюст, от които след прилагане на определени критерии са използвани 356. От тях се регистрират съответен брой ендодонтски лекувани зъби, като те се разпределят в групи в зависимост от разстоянието апекс-синус. Проведени са изследвания и пациентите се разделят в две групи в зависимост от разстоянието между апекса на зъба и пода на синуса. Обособени са и по 5 подгрупи, по съответни критерии. По задача 1.2 са изследвани 108 СВСТ-изображения, на пациенти с одонтогенни кисти на горната челюст, намиращи се в областта на максиларния синус. Отново, аналогично на задача 1.1, въз основа на измервания и изследвания, се обособяват групи и подгрупи пациенти. По задача 1.3 са анализирани 490 скенера на максила, като след прилагане на критерии, са използвани 319 от изображенията. Отново, след целенасочени изследвания, пациентите се разделят по групи и подгрупи.

По задача 2 са изготвени микробиологични проби, взети интраоперативно от възпалителното огнище около причинния зъб и от променената мукоза на максиларния синус с цел да се докаже идентичността на флората и да се потърси взаимовръзката между двата патологични процеса. Подбрани са 27 пациенти.

По задача 3.1 се установява активността на мукоцилиарния транспорт в норма чрез анализ върху 20 пациенти, а по задача 3.2 – се оценява мукоцилиарния транспорт преди и след при лечение на хронично одонтогенно възпаление на максиларния синус – върху 20 пациенти. По задача 3.3 се установява активността на мукоцилиарния транспорт в максиларния синус интраоперативно при хирургично лечение на ороантрална комуникация – върху 20 пациенти.

Използваните методики са адекватно насочени към всяка от поставените задачи. Получените данни са подложени на подробен статистически анализ – дескриптивни и аналитични методи, базирани на параметрични тестове, One-Sample T-test, Independent Samples T-test, One Way – ANOVA, Проверка на статистически хипотези, Хи квадрат разпределение, Регресионен анализ, Корелационен анализ. Налице е богато онагледяване с хистограми, таблици и фигури. Те отговарят на поставените задачи чрез прилагане на нужните методи за изследване.

Анализът на резултатите е точен и притежава критичност. Направени са девет (9) извода. Публикациите за популяризиране на резултатите от дисертационния труд са достатъчни на брой (3) и представят добре опита на автора.

Представеното заключение е логично и обосновава изводите от дисертационния труд.

Приносите на дисертационния труд са **седем (7)** на брой, разделени в две групи – с оригинален и с потвърдителен характер:

Приноси с оригинален характер:

1. За първи път се измерва мукоцилиарния транспорт на максиларния синус след локална пластика за затваряне на комуникация между устната кухина и максиларния синус, като за точността на теста захариновата гранула се поставя директно в синусната кухина.
2. За първи път се отчита и разликата в стойностите при измерване на мукоцилиарния транспорт на максиларния синус, когато захариновата гранула се поставя от една страна в синусната кухина, а от друга в долния носов ход.

Приноси с потвърдителен характер:

1. При разпространението на възпалителния процес от зъбите в дисталните участъци на горната челюст към максиларния синус наличната кост играе съществена роля.
2. Когато наличната кост между апексите на зъбите и пода на максиларния синус е под 3 мм, има голяма възможност процесът да асцендира и да засегне синусната мукоза - 96,7% от случаите.
3. Най-честите причинители на хроничен одонтогенен синусит са: Staphylococcus CNS, Peptostreptococcus, Prevotella sp., Fusobacterium spp., алфа-хемолитичния стрептокок и Porphyromonas sp.
4. При хронични възпалителни процеси одонтогенен произход е добре да се изписват следните антибиотици: Амоксицилин с клавулонова киселина.
5. Всяка хирургична травма или хронично възпаление оказва влияние върху интимния процес на мукоцилиарния транспорт и неговата самоочистваща функция за максиларния синус.

Дисертационният труд е осъществен лично от дисертантката, под ръководството на нейните научни ръководители: проф. д-р Тихомир Георгиев, д.м.н. и доц. д-р Марио Милков, д.м. Обобщени са задълбочено и са достоверно и адекватно интерпретирани

получените резултати. Демонстрирани са както теоретичните познания на д-р Сливовска по темата на проучваната проблематика, така и способността ѝ да участва и извършва самостоятелни научни изследвания.

Авторефератът, написан на 80 страници и онагледен богато с таблици, снимки и диаграми по проведените изследвания, представлява съкратен вид на дисертационния труд и напълно отговаря на изискванията на Медицински университет – Варна. Резултатите от проведените изследвания докторантката д-р Сливовска е популяризирила в три (3) научни публикации.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Повече от 20-годишния ми опит като клиницист и преподавател в областта на Оториноларингологията ми дава основанието да оценя високо представения за изготвяне на рецензия дисертационен труд. Той отговаря напълно на съвременните изисквания на науката. Считам, че темата на дисертационния труд на **д-р Гергана Диянова Сливовска** представлява съществен интерес за развитието на денталната медицина и медицината, като професионални направления, и оралната хирургия и оториноларингологията, като специалности. Дисертационният труд **„Влияние на хроничните възпалителни процеси на зъбите върху мукоцилиарния транспорт на лигавицата на максиларния синус“** покрива всички наукометрични изисквания на ЗРАСРБ, Правилника на РАС на МУ-Варна за придобиване на научна степен „Доктор“.

Научната работа, личните качества и професионалният опит на дисертанта ми дават основание да дам своята **ПОЛОЖИТЕЛНА** оценка пред уважаемото Научно жури и да препоръчам присъждането на образователната и научна степен – „Доктор“ на кандидата по процедурата **д-р Гергана Диянова Сливовска**.

01.06.2022г.

Гр. Варна

Рецензент:

/доц. д-р Марио Петров Милков, д.м./

